

Повага до прав людини – одна з ключових умов гармонійного розвитку будь-якого сучасного суспільства і держави. Зневага до прав, їх нехтування несумісні з гідністю людини, загрожують погіршенням рівня життя, зростанням соціальної напруги та протестних настроїв.

Отже, права людини є складним і багатогранним явищем. Належність людині прав від народження зумовлює їх законодавче закріплення, механізм забезпечення та охорони державою. Держава повинна визнавати права людини, забезпечувати умови для їх реалізації, охороняти від будь-яких протиправних посягань. Справжній зміст права людини набувають тільки на основі принципів демократії, свободи, рівності, справедливості, визнання самоцінності людини.

Література

1. Бандура О.О. *Правознавство у системі наукового знання: аксіологічно-гносеологічний підхід: монографія*. К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 272 с.
2. Горова О.Б. *Грамадянські права в системі конституційних прав і свобод людини та громадянина*. / *Часопис Київського університету права*. 2006. № 2. С. 38–42.
3. Мацькевич М.М. *Гене́за прав людини: правовий та філософський аспекти*. / *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. Вип. 4. С. 54–66.

УДК 811.111:81'25

*О.Л. Балацька, к.філол.н., доцент
О.Ю. Антоненко, студент гр. 201-ГЗ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ

У фокусі уваги сучасних фахівців перебувають проблеми перекладу текстів з різних галузей науки з англійської мови на українську, зокрема особливої уваги вимагають проблеми англо-українського перекладу медичних текстів. Серед іншого, адекватний переклад забезпечується за допомогою використання перекладацьких трансформацій, зокрема граматичних перекладацьких трансформацій, які і постали об'єктом даного дослідження.

Грамматичні трансформації розуміємо як перетворення структури речення, які здійснюються в процесі перекладу згідно з нормами мови перекладу. Використання граматичних трансформацій зумовлено розходженням у структурі мови оригіналу та мови перекладу та можуть бути викликані різними причинами граматичного та лексичного характеру [1; 2].

У науковій літературі наявні численні точки зору стосовно того, які саме трансформації можна віднести до граматичних, втім більшість науковців до перекладацьких граматичних трансформацій відносять перестановки, заміни, опущення та додавання.

У результаті аналізу фактичного матеріалу [3] було встановлено, що при здійсненні англо-українського перекладу медичних текстів найчастіше застосовуються:

- *Заміни* (37,5 % від усіх використаних граматичних перекладацьких трансформацій) – граматичні перекладацькі трансформації, внаслідок яких змінюються граматичні ознаки словоформ, частин мови, членів речення та речень [2]:

(1) *Evaluation of effectiveness of antiseptics, disinfectants, and sterilants, although seemingly simple in principle, is very complex.* – *Оцінювання ефективності антисептиків, дезінфікуючих засобів та стерилізаторів, хоча й здається в принципі простим, насправді є дуже складним.*

- *Перестановки* (29,4 %) – зміни розташування порядку слів у словосполученні або реченні, наприклад:

(2) *Occasionally, large pieces of cloth are used as bandages, slings, and binders.* – *Іноді як бинти, перев'язи та биндажі використовують великі шматки тканини.*

- *Додавання* (23,4 %) – це граматична трансформація, внаслідок якої в перекладі збільшується кількість слів, словоформ або членів речення [8, с.15]:

(3) *Often a combination of agents is used: pasteurization (water and moderate heat over time).* – *Часто використовується поєднання різних засобів – пастеризація (вода і помірне тепло протягом певного часу).*

- *Вилучення* (9,7 %) – граматична трансформація, внаслідок якої в перекладі вилучається певний мовний елемент, приміром:

(4) *The most useful of the bandages are gauze bandages, usually in rolls and elastic bandages.* – *Найбільш практичними є марлеві бинти, як правило в рулонах та еластичні бинти.*

Таким чином, найчастіше при здійсненні англо-українського перекладу медичних текстів застосовуються такі граматичні перекладацькі трансформації як заміни, перестановки та додавання, дещо рідше використовуються вилучення.

Література

1. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. К.: Політична думка, 1997. 300 с.
2. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: Учебний посібник. К.: ІНККОС, 2001. 290 с.
3. Переклад англійських текстів у сфері медичної допомоги. Частина I. Асептики і антисептики, перев'язування і перев'язувальні матеріали, рани та переломи: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / [Черноватий Л.М., Коваленко Л.А., Кальниченко О.А. та ін.] ; за ред.: Л.М. Черноватого, О.В. Ребрія. Вінниця: Нова Книга, 2019. 280 с.